

The International Society of Olympic Historians (ISOH)

Ton Bijkerk

Olympische geschiedschrijving staat al decennialang in de belangstelling van veel sporthistorici. Dat gold aanvankelijk vooral voor de antieke Spelen in het oude Olympia, maar later kwamen er ook vele beschrijvingen van de modernere versies. Op 5 december 1991 kwam voor het eerst een nieuwe vereniging van sporthistorici bijeen onder de naam: *International Society of Olympic Historians (ISOH)*.

De eerste die schriftelijk en bovendien tegelijk aandacht besteedde aan de Olympische geschiedenis, was de Hongaar Dr. Ferenc Mezö. Hij nam in 1928 deel in de afdeling Literatuur van de Olympische Kunstwedstrijden, ter gelegenheid van de Spelen der IXe Olympiade in Amsterdam. Hij won met zijn boek *Geschichte der Olympische Spiele* zelfs de gouden Olympische medaille in de afdeling Kunst. Een van zijn opvolgers was Dr. Fritz Wasner, die over de Spelen van 1936 twee boeken schreef: *Die Olympischen Winterspiele* (München, 1936) en *Olympia Lexikon* (Bielefeld, 1939-1940). Beide boeken zijn statistische samenvattingen met kort commentaar.

In 1956 publiceerde Ferenc Mezö *Sechzig Jahre Olympische Spiele* en dat was het boek dat mij destijds persoonlijk zodanig beïnvloedde, dat ik mij vanaf 1960 met het onderwerp Olympische historie ben gaan bezighouden. Vier jaar later, in februari 1964, benaderde het Nederlands Olympisch Comité mij met het verzoek om gegevens over de Nederlandse deelname aan de Olympische Spelen te verstrekken aan de Oostenrijkse sportverslaggever Erich Kamper. Dat was het begin van een jarenlange correspondentie met Kamper, die duurde tot zijn dood in 1995. Het was ook het begin van veel nieuwe contacten met historici over de gehele wereld.

In 1981 werd ik benaderd door een Amerikaans sport-historicus, die op dat moment nog bezig was met zijn studie geneeskunde: Bill Mallon. Het werd het begin van een vriendschap die tot op de dag van vandaag voortduurt. In 1988-89 schreef Mallon mij over zijn idee om een internationale vereniging op te richten die zich ging bezighouden met het onderzoek naar de historie van de Olympische Spelen en het beschrijven daarvan,

ook in statistische zin. Of ik daarin was geïnteresseerd? Mijn antwoord was uiteraard positief, ik deed immers al niet anders!

In 1991 stuurde Bill Mallon een brief aan al zijn Olympische contacten met het voorstel om op 5 december 1991 bijeen te komen in Londen voor de oprichting van een nieuwe vereniging met de naam: *International Society of Olympic Historians (ISOH)*. Deze bijeenkomst, die ik helaas niet kon bijwonen, werd gehouden in de "Duke of Clarence", een pub in Kensington. Drie Britten: Ian Buchanan, Stan Greenberg en Peter Matthews, twee Amerikanen: Bill Mallon en David Wallechinsky, en twee Zweden: Ture Widlund en Over Karlsson waren bij die vergadering aanwezig. De Nederlanders Pim Huurman en ik hadden een bericht van verhindering gestuurd, net als vier andere belangstellenden, onder wie de eerdergenoemde Erich Kamper en de Oost-Duitse sportjournalist Volker Kluge.

Uitgangspunten

De ISOH moest een non-profitorganisatie worden, die zich ten doel stelde om de geschiedenis van de Olympische Beweging en de Olympische Spelen te bestuderen en deze studie te bevorderen. Dit diende in de eerste plaats te geschieden door optimale bestudering van originele documenten en statistische gegevens met als doel de resultaten te publiceren in het tijdschrift van de vereniging, *Citius, Altius, Fortius*, en/of in andere media. In de afgelopen bijna twintig jaar van het bestaan van de ISOH is veel uitstekend materiaal gepubliceerd. Daarover zou een apart artikel kunnen verschijnen.

De ISOH: bestuur, tijdschrift en leden

De eerste president van de ISOH was de Brit Ian Buchanan, vice-president de Zweed Ture Widlund en secretary-general Bill Mallon. De laatste werd ook redacteur van het tijdschrift *Citius, Altius, Fortius*, het latere *Journal of Olympic History*. De overige bestuursleden waren Bob Barney (Canada), Wolf Lyberg (Zweden), Kostas Georgiadis (Griekenland) en ikzelf. Erich Kamper werd benoemd tot honorary-president. In de zomer van 1992 werd het eerste exemplaar van

Citius, Altius, Fortius verstuurd aan een honderdtal potentiële belangstellenden, met daarbij ingesloten een aanmeldingsformulier. De respons was positief: eind 1992 waren er 45 leden ingeschreven.

In de daarop volgende jaren groeide de ISOH voorspoedig. Bij de vierjaarlijkse algemene ledenvergadering - in 1996 in Atlanta gehouden - had de ISOH al 194 leden. Tijdens die vergadering trad Bill Mallon af als secretary-general en als redacteur van het tijdschrift. Ik volgde hem in beide posities op. Mallon nam het vice-presidentschap over, David Wallechinsky werd gekozen voor de functie van treasurer, terwijl Karl Lennartz (Duitsland) en Conrado Durantez (Spanje) de plaats als bestuurslid overnamen van Bob Barney en de schrijver van dit artikel. De secretaris van het Bureau van de President van het IOC, Fékrou Kidane, werd namens het IOC aan het bestuur toegevoegd. Deze benoeming was een gouden greep voor de ISOH.

Dankzij Kidane werd het bestuur uitgenodigd voor een vergadering in 1998 op Château de Vidy in Lausanne, waar ook een ontmoeting met IOC-president Juan Antonio Samaranch plaatsvond. Samaranch was eerder, in 1992, benoemd tot het eerste erelid van de ISOH. Hij toonde vanaf het begin grote interesse voor onze organisatie. De bijeenkomst op Château de Vidy was uitermate belangrijk, want de ISOH kreeg een subsidie

toegewezen voor een kwaliteitsverbetering van het tijdschrift, dat onder mijn leiding als eindredacteur niet alleen een nieuwe naam had gekregen: *Journal of Olympic History*, maar ook een grotere redactie. Bovendien had ik contacten gelegd met Sydney, waar men hard werkte aan de voorbereidingen voor de Spelen van 2000 en waar men zich bereid toonde de kosten voor druk en verzending van ons *Journal* voor zijn rekening te nemen. Het magazine kreeg viermaal subsidie, waarmee de ISOH de kwaliteit van het tijdschrift verder kon verbeteren.

Op 26 september 2000 vond de volgende vierjaarlijkse algemene ledenvergadering plaats in Sydney, waarbij Bill Mallon Ian Buchanan als president opvolgde. Buchanan werd benoemd tot erelid. Karl Lennartz werd vice-president, als bestuurslid namen Harry Gordon (Australië) en Peter Lovesey (Engeland) de plaatsen van Lennartz en Durantez over. Het ledental was inmiddels gegroeid tot ruim 285.

In 2001 nodigde Samaranch - de vertrekkende president van het IOC - het bestuur van de ISOH nog eenmaal uit voor een vergadering in Château de Vidy, waarbij bijgaande foto werd gemaakt. Op deze bijeenkomst nam de vereniging afscheid van Fékrou Kidane, wiens plaats als vertegenwoordiger van het IOC later zou worden overgenomen door Dick Pound uit Canada.

Het bestuur van de ISOH, met in zijn midden scheidend IOC-voorzitter Juan Antonio Samaranch (hoofdkwartier IOC, Lausanne 2001). Vlnr: Peter Lovesey, Karl Lennartz, Ian Buchanan, Bill Mallon, Juan Antonio Samaranch, Wolf Lyberg, Ton Bijkerk, Anthony Edgar, Kostas Georgiadis, Harry Gordon, David Wallechinsky en Frékrou Kidane.

In het jaar 2002 droeg ik de eindredactie van het tijdschrift over aan Karl Lennartz en Stephen Wassong, omdat ik het werk niet langer kon combineren met mijn privé-situatie.

Tijdens de Olympische Spelen van Athene 2004 vond de vierjaarlijkse vergadering plaats op 15 augustus 2004 in Pireaus. Bij afwezigheid van Bill Mallon moest de nieuwgekozen president, Karl Lennartz, direct zijn plaats overnemen. David Wallechinsky werd gekozen tot vice-president en droeg de functie van treasurer over aan de Amerikaanse accountant John Grasso. Bob Barney, Ove Karlsson van Zweden en Bruce Kidd van Canada completeerden het bestuur. Het ledental was inmiddels gegroeid tot 325.

Recognized organisation

Dankzij de steun van Dick Pound werd tijdens de sessie van het IOC in Singapore in 2005 de ISOH aangewezen als 'recognized organisation', wat van grote invloed zou zijn op de verdere toekomst van onze organisatie. Recognized Organisations horen bij de Olympische Familie en krijgen daarmee ook de faciliteiten die daarbij horen. Een voorbeeld daarvan is dat de president en secretary-general door de president van het IOC worden uitgenodigd voor het bijwonen van de Olympische Spelen (Zomer- en Winter). De ISOH is tot dusverre de enige organisatie in de wereld die door het IOC officieel op Olympisch historisch gebied is erkend en als zodanig vaak als gesprekspartner wordt gevraagd over moeilijke kwesties.

De laatstgehouden vierjaarlijkse vergadering van de ISOH vond plaats in Beijing op 9 augustus 2008 in de Beijing Sport Universiteit. Het bestuur kreeg twee nieuwe leden: Don Anthony (Engeland) en Volker Kluge (Duitsland) ter vervanging van Bob Barney en Bruce Kidd. Het ledental was inmiddels gestegen tot 392, maar nog datzelfde jaar kon het 400^e lid worden goedgekeurd! Nu telt de ISOH 435 leden in 52 landen (met maar liefst 27 Nederlandse leden) en dat is iets om best trots op te mogen zijn!

Lidmaatschap

Iedereen die is geïnteresseerd in Olympische geschiedschrijving kan lid worden, van sportjournalist en professor in de sportgeschiedenis tot hobbyist (wat destijds voor mezelf gold). We hebben zelfs diverse Olympische verzamelaars in ons ledenbestand. Het lidmaatschap is niet duur: 23 euro per jaar (studenten en 65-plussers krijgen 20% korting). Bij vooruitbetaling over meer jaren geldt een reductie.

ISOH-Awards

Dankzij de subsidie van het IOC kon het door Bill Mallon in 2003 gelanceerde idee tot het instellen van diverse ISOH-awards werkelijkheid worden. Niet alleen kunnen Ph.D-studenten tegenwoordig een Scholarship krijgen (na het overlijden van Ian Buchanan in 2008 naar deze eerste ISOH-president vernoemd), bovendien worden ieder jaar het beste boek, het beste artikel in het *Journal of Olympic History* en het beste artikel in andere internationale tijdschriften met als onderwerp 'de historie van de Olympische Beweging', in de meest ruime zin van het woord, beloond met een geldbedrag. Verder werd de ISOH-award 'for lifetime dedication to the History of the Olympic Movement' in het leven geroepen, in 2007 gevolgd door de Vikelas Plaque, vernoemd naar de eerste Griekse president van het IOC (1894-1896), Demetrius Vikelas, en bestemd voor 'outstanding olympic historians'.

ISOH-Award for lifetime dedication to the History of the Olympic Movement:

- 2005: Dick Pound (Canada)
- 2006: Harry Gordon (Australië)
- 2007: John Lucas en David Young (USA)
- 2008: Volker Kluge (Duitsland)
- 2009: Allen Guttmann (USA) en Bob Barney (Canada)
- 2010: Monique Berlioux (Frankrijk)

Vikelas Plaqueette:

- 2007: Georgios Dolianitis, Athanassis Tarassouleas, Konstantinos Georgiadis (Griekenland)
- 2008: Don Anthony, Philip Barker, Stan Greenberg, Peter Lovesey (Groot-Brittannië) en Roland Renson (België)
- 2009: C. Robert Paul, Bud Greenspan en Harold E. "Rusty" Wilson (USA)
- 2010: Thierry Terret, André Drevon en Eric Lahmy (Frankrijk)

Naschrift redactie

Ton Bijkerk heeft zich op verschillende wijzen verdienstelijk gemaakt voor de ISOH. Zo is hij niet alleen al zestien jaar secretary-general van deze organisatie, maar hij heeft ook meermalen over de geschiedenis van de (moderne) Olympische Spelen gepubliceerd. Zijn bekendste publicatie is het standaardwerk: *Olympisch Oranje. Van Athene 1896 to Beijing 2008* (Baarn, 2008). De auteur geeft daarin, na jarenlang, vaak moeizaam onderzoek, een buitengewoon uitgebreid overzicht van de Nederlandse deelname en deelnemers aan de moderne Olympische Spelen. *Olympisch Oranje* is het eerste en nog steeds enige boek in de wereld waarin van alle deelnemers van één land aan de Olympische Spelen de complete personalia, zoals volledige voornamen, geboortedatum en -plaats, zijn vermeld.

In de Special Issue van december 2008 van het *Journal of Olympic History* heeft Bijkerk nog een laatste aanvulling op zijn boek gegeven over Nederlandse deelname aan en winnaars van de Spelen van 1900 (Parijs).